

Brüssel, 1.4.2016
C(2016) 2059 final

Eesti Tehnilise Järelevalve Amet
(TJA)
Sõle 23A
10614 Tallinn
Eesti

Kontaktisik:
hr Raigo Uukkivi,
peadirektor

Faks: +372 667 2001

Lugupeetud härra Uukkivi

Teema: komisjoni otsus seoses juhtumiga EE/2016/1848: konkreetsetes Eesti mobiiltelefonivõrkudes häälkõne lõpetamise hulgitenus

Märkused vastavalt direktiivi 2002/21/EÜ artikli 7 lõikele 3

1. MENETLUS

Komisjon registreeris 2. märtsil 2016 Eesti riigi reguleeriva asutuse Eesti Tehnilise Järelevalve Ameti (edaspidi „TJA”) teatise,¹ milles käsitleti konkreetsetes Eesti mobiiltelefonivõrkudes häälkõne lõpetamise hulgitenust².

Riigisisene konsulteerimine³ toimus 14. jaanuarist 2016 kuni 15. veebruarini 2016.

9. märtsil 2016 saadeti TJA-le teabenõue,⁴ millele saadi vastus 14. märtsil 2016.

---

¹ Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/21/EÜ (elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv) (EÜT L 108, 24.4.2002, lk 33), muudetud direktiiviga 2009/140/EÜ (ELT L 337, 18.12.2009, lk 37) ja määrusega (EÜ) nr 544/2009 (ELT L 167, 29.6.2009, lk 12)) artiklile 7.

² Vastab turule 2 vastavalt komisjoni 9. oktoobri 2014. aasta soovitusel 2014/710/EL elektroonilise side sektori asjaomaste toote- ja teenuseturgude kohta, mis vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2002/21/EÜ (elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta) vajavad eelnevat reguleerimist (soovitus asjakohaste turgude kohta), ELT L 295, 11.10.2014, lk 79.

³ Vastavalt raamdirektiivi artiklile 6.

⁴ Vastavalt raamdirektiivi artikli 5 lõikele 2.

2. KAVANDATUD MEETME KIRJELDUS

2.1. Taustteave

Konkreetsetes Eesti mobiilsidevõrkudes häälkõne lõpetamise turu kohta on komisjonile esitatud teavet juhtumi EE/2015/1722⁵ raames ning komisjon on andnud sellele oma hinnangu.

TJA kehtestas ajavahemikuks 1. juuli 2015 – 30. juuni 2016 kõnede mobiilivõrgus lõpetamise tasuks 1,00 euro senti minuti eest.

TJA arvutas kõnede mobiilivõrgus lõpetamise tasu BERECi 2014. aasta juuli aruandes „MTRs Benchmark – Internal Report” sisalduvate andmete põhjal. TJA ei ole välja töötanud puhtakujulist BU-LRIC kuluarvestusmetoodikat. Võrdlusanalüüs ei sisalda neid ELi liikmesriike, kes ei kasuta puhtakujulist BU-LRIC metoodikat. Samuti ei kaasatud võrdlusanalüüsi Ungari ja Horvaatia mobiilikõne lõpetamise tasusid, sest neid ei olnud Euroopa Komisjon selleks ajaks veel kontrollinud. Komisjon märkusi ei esitanud.

2.2. Turu määratlus

Kooskõlas soovitusel asjaomaste turgude kohta on TJA käesolevas teates määratlenud asjaomase tooteturuna konkreetsetes mobiilsidevõrkudes häälkõne lõpetamise turu.

Asjaomased geograafilised turud langevad kokku iga võrgu geograafilise ulatusega ja on oma ulatuselt riiklikud.

2.3. Märkimisväärse turujõu väljaselgitamine

Asjaomaste turgude analüüsi põhjal teeb TJA ettepaneku käsitleda märkimisväärse turujõuna häälkõne lõpetamise hulgiteenuse turgudel ettevõtjaid Telia Eesti AS, Elisa Eesti AS ja Tele2 Eesti AS oma konkreetsetes mobiiltelefonivõrkudes, olenemata kasutatud tehnoloogiast (st 2G, 3G ja 4G). Vaid need eespool nimetatud ettevõtjad omavad kontrolli kõne lõpetamise teenuste üle Eesti mobiiltelefonivõrkudes.

Kõnealuste turgude märkimisväärse turujõuga ettevõtjate hindamisel on TJA võtnud arvesse järgmisi kriteeriume: turuosa,⁶ tasakaalustav ostujõud, sisenemistõkked, võimaliku konkurentsi puudumine.

2.4. Reguleerivad parandusmeetmed

Praeguse meetme eelnõuga teeb TJA ettepaneku kehtestada märkimisväärse turujõuga ettevõtjatele järgmised kohustused:

- (1) juurdepääs;
- (2) mittediskrimineerimine;

---

⁵ C(2015) 2157.

⁶ Igal ettevõtjal on oma võrgus monopolne seisund.

- (3) läbipaistvus (sh kohustus avaldada sidumisteenuse näidispakkumine);
- (4) hinnakontroll.

Hinnakontrollimeetme osas tegi TJA ettepaneku lähtuda kõne lõpetamise tasude arvutamisel ELi liikmesriikide keskmisest tasust, kasutades puhtakujulist BU LRIC metoodikat. Võrdlusanalüüsi andmed saadi 2015. aasta jaanuaris avaldatud BERECi aruandest püsiliini- ja mobiilikõne lõpetamise tasu kohta. BERECi aruandes jäi mobiiltelefonivõrkudes kõne lõpetamise tasu vahemikku 0,405–1,226 eurosent. TJA teeb ettepaneku kasutada keskmist hinda 0,92 eurosent. TJA teeb ettepaneku kasutada keskmist hinda 0,92 eurosent. TJA teeb ettepaneku kasutada keskmist hinda 0,92 eurosent. TJA teeb ettepaneku kasutada keskmist hinda 0,92 eurosent.

Samuti esitab TJA mobiiltelefonivõrgus lõpetatud kõneminutite arvutused, kasutades Eesti operaatorite aastaaruannetel põhinevat ülalt-alla täielikult jaotatavatel kuludel põhinevat lähenemisviisi. Eesti mobiilsideoperaatorite kulude analüüsi põhjal jäid vastavad tasud vahemikku [...] eurosent (Elisa) kuni [...] eurosent (Tele2).

3. MÄRKUSED

Komisjon on TJA-lt saadud teate ja täiendava teabe läbi vaadanud ning esitab nende kohta järgmised märkused:⁷

Alternatiivsete meetodite kasutamine eeldab kooskõla soovitud puhtakujulise BU-LRIC metoodikaga

Komisjon soovitas riikide reguleerivatel asutustel tagada kulutõhusate ja sümmeetriliste lõpetamistasude rakendamine. Kõne lõpetamise hulgituru eripära ning sellest tuleneda võivaid konkurentsi- ja jaotusprobleeme⁸ arvestades loetakse kulutõhusaks tasuks puhtakujulisel BU-LRIC meetodil põhinevat tasu. Selle põhjuseks on asjaolu, et BU-LRIC meetod annab operaatoritele õige kulusignaali tõhususe suurendamiseks ja aitab vältida konkurentsimoonutusi.

Komisjon võib erandjuhtudel lubada alternatiivsete meetodite, näiteks võrdlusanalüüsi meetodi kasutamist, kui riigi reguleerival asutusel ei ole võimalik eelkõige vähete ressursside tõttu rakendada soovituslikku puhtakujulist BU-LRIC kulumudelit ja kui riigi reguleeriv asutus suudab tõendada, et valitud metoodika alusel on võimalik saada tulemusi, mis on kooskõlas lõpetamishindade soovitusel ja konkurentsil põhineva turuga. Alates 2014. aasta juulist peab võrdlusanalüüsi kasutav riigi reguleeriv asutus

---

⁷ Vastavalt raamdirektiivi artikli 7 lõikele 3.

⁸ Komisjoni talituste töödokumendile (SEC(2009) 600, 7.5.2009) lisatud selgitavas märkuses on öeldud, et võttes arvesse lõpetamisturgude olemust, mille tunnuseks on ühest küljest kahesuunaline sidumine ning teisest küljest monopolid kõigil asjakohastel turgudel (ja neist lõpetavatele operaatoritele tulenev stiimul määrata kuludest palju kõrgemaid hindu), on tõhusa tootlikkuse ja jaotamisega seotud probleemide lahendamiseks ning tarbijatele võimalikult suure heaolu tagamiseks kõige asjakohasem kehtestada BU-LRIC meetodil põhinevad kulupõhised kohustused. Seepärast kohaldavad riikide reguleerivad asutused lõpetamishindade kehtestamisel BU-LRIC kulumudelit, et tagada kooskõla reguleeriva raamistiku nõuetega, eelkõige juurdepääsu käsitleva direktiivi artikli 13 lõikega 2 (nõue edendada tõhusust ja püsivat konkurentsi ning tagada tarbijatele maksimaalne kasu).

suutma tõendada, et nõuetekohase kulumudeli väljatöötamine on objektiivselt ebaproportsionaalne.

Võrdlusanalüüsi kasutamise piiramine vaid erandjuhtudega näitab selgelt, et tegemist on paremuselt teise meetodiga juurdepääsudirektiivi artikli 8 lõikes 4 ja artikli 13 lõikes 2 osutatud nõuete täitmiseks koostoimes raamdirektiivi artikliga 8 ja artikli 16 lõikega 4.

Komisjon on seisukohal, et arvestades praeguses meetme eelnõus esitatud tõendeid, eriti ülalt-alla täielikult jaotatavate kulude arvestuse tulemusi, võivad need tekitada küsimusi selle kohta, kas praegusel juhul on asjakohane kasutada võrdlusanalüüsi meetodit tõhusa mobiilsideoperaatori kulude kohandamiseks hüpoteetiliselt konkurentsivõimelisel Eesti turul.

Isegi kui TJA võrdlusanalüüsi meetodi tulemused ei ületa mobiiltelefonivõrgus kõne lõpetamise tasude keskmist väärtust, mille riikide reguleerivad asutused on kehtestanud soovitusliku meetodi alusel, on komisjonil alust kahelda selles, kas võrdlusanalüüsi tulemusena saadud 0,92 eurosendine hind on õige kohandus võrreldes selle hinnaga, mis oleks Eesti puhul arvutatud puhtakujulise BU LRIC meetodi alusel, ning seda olenemata üldisest eeldusest, et selline võrdlusanalüüs võib olla piisavalt tõhus standard alternatiivsete lähenemisviiside asjakohasuse hindamiseks erandkorras pikendatud üleminekuperioodi jooksul.

Nagu eespool kirjeldatud, esitab TJA ülalt-alla täielikult jaotatavate kulude arvestuse analüüsi Eesti mobiilsideoperaatorite aastaaruannete põhjal, mille puhul jäävad lõpetamistasud vahemikku [...] eurosentini kuni [...] eurosentini. Arvutus ei hõlma analüüsitud toimingute võimalikku ebatõhusust, samuti ei piirdu see vaid mobiilikõne lõpetamise lisakuludega, nagu soovitatud.

Komisjon leiab, et tõhususkriteeriumi kaasamise korral oleksid lõpetamistasud veel madalamad kui need, mis arvutati ülalt-alla täielikult jaotatavate kulude arvestuse mudeli alusel. Kui sellele lisaks võetakse täielikult jaotatavate kulude asemel arvesse vaid lisakulusid, on tõenäoline, et lõpetamistasud oleksid veelgi väiksemad kui ülalt-alla täielikult jaotatavate kulude arvestuse mudeli alusel arvutatud tasud; sama kehtib ka puhtakujulist BU-LRIC mudelit rakendatavate riikide ELi keskmise kohta, mida TJA soovitas teatatud meetmes kasutada võrdlusmäärana.

Seega on komisjoni arvates tõenäoline, et puhtakujulise BU LRIC mudeli kasutamise korral oleksid hinnad olnud väiksemad kui ülalt-alla täielikult jaotatavate kulude arvestuse mudeli alusel saadud hinnad, mis juba on võrdlusmäärast madalamad.

Kuna hüpoteetiliselt tõhusa Eesti mobiilsideoperaatori võrgus kõne lõpetamise täpsete kulude kohta veenvad tõendid puuduvad, ning arvestades lõpetamishindade soovitusi,⁹ mille kohaselt on erandjuhtudel lubatud kasutada alternatiivseid meetodeid, kui nende põhjal arvatud tasu ei ole suurem kui niisuguste lõpetamistasude keskmine väärtus, mis on kehtestatud puhtakujulist BU-LRIC mudelit rakendatavates riikides, ei kahtle komisjon selles etapis TJA kasutatud võrdlusanalüüsi meetodi sobivuses.

Siiski soovib komisjon, et TJA esitaks lõplikus vastuvõetud meetmes rohkem põhjendusi valitud meetodi sobivuse kohta, ning eriti selle kohta, miks võrdlusanalüüsi meetod on tegelike kulude kohandamiseks parem kui muud olemasolevad meetodid.

Vajadus töötada välja BU-LRIC mudel mobiilikõne lõpetamise tasude jaoks

Komisjon märgib, et TJA teeb ettepaneku jätkata mobiilikõne lõpetamise tasude kehtestamist võrdlusanalüüsi alusel.

Lõpetamishindade soovituse põhjenduse 22 ja punkti 12 kohaselt kasutatakse võrdlusanalüüsi meetodit mobiilikõne lõpetamise tasude kehtestamiseks vaid kuni 1. juulini 2014 ning edaspidi ainult objektiivsetel põhjustel. Komisjon leiab, et tarbijate, ettevõtjate ja operaatorite huvide paremaks kaitseks ja edendamiseks peab TJA sellise mudeli viivitamata välja töötama, arvestades eelkõige praeguseid märke selle kohta, et mobiilikõne lõpetamise tõhusad kulud on tõenäoliselt väiksemad kui võrdlusmäär ja ülalt-alla täielikult jaotatavate kulude arvestuse mudeli alusel arvatud tasud.

Võttes arvesse TJA ressursse ja proportsionaalsuse kaalutlusi nõuab komisjon tungivalt, et TJA töötaks kooskõlas lõpetamishindade soovitusel nii ruttu kui võimalik välja oma BU-LRIC mudeli, pöördudes vajaduse korral toe saamiseks BERECi või muude reguleerivate asutuste poole.

Raamdirektiivi artikli 7 lõike 7 kohaselt peab TJA võtma võimalikult täielikult arvesse muude riikide reguleerivate asutuste, BERECi ja komisjoni märkusi ja võib vastu võtta sellest tuleneva meetme eelnõu. Kui see on tehtud, annab ta sellest komisjonile teada.

Komisjoni seisukoht seoses kõnealuse konkreetse teatega ei piira mis tahes seisukohti, mida komisjon võib võtta muude teatatud meetmete eelnõude kohta.

---

⁹ Komisjoni 7. mai 2009. aasta soovitus 2009/396/EÜ Euroopa Liidus püsiliini- ja mobiilikõne lõpetamise tasu reguleerimise kohta (ELT L 124, 20.5.2009, lk 67), eelkõige soovitus 12.

Vastavalt soovitus 2008/850/EÜ¹⁰ punktile 15 avaldab komisjon käesoleva dokumendi oma veebisaidil. Komisjon ei pea käesolevas dokumendis sisalduvat teavet konfidentsiaalseks. Palume Teil teatada komisjonile¹¹ kolme tööpäeva jooksul pärast kirja kättesaamist, kas Teie arvates sisaldab käesolev dokument ärisaladust käsitlevate ELi või riiklike õigusnormide kohaselt konfidentsiaalset teavet, mida soovite dokumendist enne selle avaldamist välja jätta¹². Teie sellekohane taotlus peab olema põhjendatud.

Lugupidamisega

komisjoni nimel
Roberto Viola
peadirektor

---

¹⁰ Komisjoni 15. oktoobri 2008. aasta soovitus 2008/850/EÜ teavitamise, tähtaegade ja konsultatsioonide kohta, mis on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/21/EÜ (elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta) artikliga 7 (ELT L 301, 12.11.2008, lk 23).

¹¹ Taotlus tuleks saata kas e-posti aadressil CNECT-ARTICLE7@ec.europa.eu või faksiga numbril +32 2 298 87 82.

¹² Komisjon võib üldsust hindamise tulemustest teavitada enne kõnealuse kolmepäevase ajavahemiku lõppemist.